

דוח זה מופק על ידי המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בשפ"כ בשיתוף פעולה עם ארגונים הומניטריים שותפים

דגשים

- בעיקר בקשר להגבלות הממושכות שמטילה ישראל על תנועת בני אדם וסחורות אל רצועת עזה וממנה דרך המעברים שבשליטתה, פיתחו הכלכלה והאוכלוסייה בעזה תלות בסחר המנהרות הבלתי חוקי, הנובע ממנהרות הברחה מתחת לגבול עם מצרים, ובמעבר רפיח הנתון לשליטת מצרים, שהפך נקודת הכניסה והיציאה הראשית בין נוסעים לעולם החיצון.
- פעולה שננקטה לאחרונה נגד הפעילויות הבלתי חוקיות ואי-הביטחון בסיני כללה הטלת הגבלות חמורות על תנועת בני אדם אל רצועת עזה וממנה דרך מעבר רפיח, וסגירתן של מנהרות הברחה העוברות מתחת לגבול מצרים-עזה. בה-בעת הוחלו הקלות מוגבלות בלבד בהגבלות המתמשכות המוטלות על נקודות המעבר הלגיטימיות עם ישראל. כתוצאה מכך החמיר עוד יותר המצב ההומניטרי ברצועת עזה, שהיה שביר מלכתחילה. בממוצע, מאז יולי 2013 עברו במעבר רפיח בשני הכיוונים פחות מ-398 בני אדם ביום, כ-29 אחוזים ממספרם הממוצע של בני האדם שעברו במעבר מדי יום במחצית הראשונה של 2013 (1,353).
- סבורים כי פחות מעשר מנהרות הברחה עדיין פועלות, לעומת 300 מנהרות בקירוב לפני יוני; מנהרת אלו היו ערוץ האספקה העיקרי של חומרי בניין ודלק.
- תחנת הכוח של עזה נאלצה לצמצם את ייצור החשמל ועלולה להפסיק לפעול כליל, אם לא יועמד לרשותה בדחיפות דלק בכמות מספקת.
- למחסור בדלק ולהפסקות החשמל היזומות המוגברות נודעת השפעה שלילית משמעותית על מתן שירותים חיוניים, המחסור בחומרי בניין מעכב תחזוקה ושיקום של תשתיות שירותים חיוניות והגישה המוגבלת של בני אדם דרך מעבר רפיח מונעת גישה לשירותי רפואת מומחים בחו"ל.
- ב-17 בספטמבר אושרה הידיעה כי ממשלת ישראל תתיר מדי יום את כניסתם, דרך מעבר כרם שלום, של 50 מטענים של חומרי בניין עבור המגזר הפרטי בעזה, בנוסף על 20 המטענים ביום שכניסתם הותרה מאז דצמבר 2012. יבוא זה החל ב-22 בספטמבר.

250	1,000,000	12 שעות	10	71%	1,700,000
המספר הממוצע (בקירוב) של נוסעים היוצאים את עזה דרך מעבר ארז מדי יום, עלייה לעומת 199 קודם לכן.	בני אדם (בקירוב) מושפעים לרעה מאי-ביטחון תזונתי.	של הפסקות חשמל יזומות מדי יום.	מנהרות הברחה הלא חוקיות פועלות באופן חלקי.	שיעור הירידה במספר הנוסעים דרך מעבר רפיח ביום, לעומת כמעט 1,400 קודם לכן.	בני אדם (בקירוב) מושפעים לרעה ברצועת עזה.

סקירה כללית של המצב

- מאז תחילת יוני סגרו הרשויות המצריות לסירוגין את מעבר רפיח, השער העיקרי של עזה לעולם החיצון. כשהמעבר היה פתוח, צומצמו שעות פעולתו לארבע שעות ביום, שישה ימים בשבוע, לעומת תשע שעות ביום, שבעה ימים בשבוע קודם לכן. רק נוסעים מורשים הורשו לעבור בו, ביניהם נתינים זרים, בעלי אשרות, ומטופלים

- בעלי הפניות רשמיות לטיפול רפואי בחו"ל. כתוצאה מכך, רובם הגדול של תושבי עזה, שאינם עומדים בקריטריונים אלה, אינם מסוגלים לעבור במעבר. בממוצע, מאז יולי 2013 עברו במעבר בשני הכיוונים פחות מ-400 בני אדם ביום, כ-29 אחוזים ממספר הנוסעים שעברו במעבר מדי יום במחצית הראשונה של 2013. ב-11 בספטמבר נסגר המעבר בעקבות תקרית ביטחונית נוספת בעברה המצרי של רפיח, ונותר סגור עד ה-18 בספטמבר, כשנפתח מחדש באופן זמני עבור אותן קטגוריות של נוסעים; המעבר נסגר שוב מאז ה-20 בספטמבר, כשבמהלך תקופת פתיחתו החלקית הורשו 600 בני אדם בקירוב לעבור מעזה אל מצרים.
- בחודשים האחרונים ניכרה עלייה במספר בני האדם היוצאים את עזה דרך מעבר ארז עם ישראל. בין ה-1 ביולי ל-19 בספטמבר עברו בממוצע במעבר ארז אל ישראל 252 בני אדם ביום, עלייה של כמעט 27 אחוזים מהממוצע היומי (199) בששת החודשים הראשונים של 2013. עם זאת, גידול זה לא איזן את הצמצום הדרסטי הכולל במעבר נוסעים דרך רפיח, ומהווה פחות מאחוז אחד ממספר בני האדם שעברו במעבר ארז מדי יום לפני ספטמבר 2000. כמעט כל תושבי עזה עדיין אינם נחשבים כשירים למעבר דרך ארז.
- רוב המנהרות הלא חוקיות מתחת לגבול מצרים-עזה נסגרו. על פי ההערכות, סבורים כי נכון ל-21 בספטמבר פעלו רק עשר מנהרות, לעומת 300 בקירוב לפני יוני. המנהרות סיפקו גישה לחומרי בניין, שמרבתם אסורים לייבוא דרך המעברים הישראליים, ולדלק מצרי, הנמכר במחיר זול בהרבה (הודות לסובסידיות) ממחיר הדלק הנרכש מישראל. כתוצאה מכך הפכה עזה תלויה בדלק מוברח ממצרים להפעלת בתי ספר ובתי חולים, מתקני מים ותברואה ולאספקת דלק לתחנת הכוח של עזה.
- ניתן אמנם להשיג דלק מישראל, אבל נכון לעכשיו מחירו כפול ויותר ממחירו של הדלק המוברח (7.1 ₪ לליטר לעומת 3.2 ₪ לליטר, ככלל, ובשיעור נמוך עוד יותר עבור תחנת הכוח, שאינה משלמת מס שהרשויות בעזה מטילות בדרך כלל; 3.86 ₪ מישראל לעומת 1.8 ₪ ממצרים) ולפיכך אינו בהישג ידם של משפחות וספקי שירותים.
- אספקת החשמל בעזה נותרה בשנים האחרונות, באופן עקבי, נמוכה מן הדרוש – 210 מגה-ואט לעומת 350 המגה-ואט הדרושים. תחנת הכוח של עזה מספקת 60 מגה-ואט וקווי הזנה מישראל וממצרים מספקים 120 ו-30 מגה-ואט, בהתאמה.
- ב-9 בספטמבר התריעה רשות האנרגיה הפלסטינית ברצועת עזה בפני הקהילה ההומניטרית על כך שתחנת הכוח של עזה עומדת להפסיק את פעולתה בשל מחסור בדלק. מאז התקבלו על פי הדיווחים כמויות דלק קטנות דרך מצרים, אף כי באופן בלתי סדיר, ואלו אפשרו לתחנה להמשיך לפעול באופן מוגבל: מאז תחילת ספטמבר התקבלו בממוצע מדי יום 180,000 ליטרים (לעומת 400,000 ליטרים ביום לפני המצב הנוכחי), שאפשרו לשתיים מתוך ארבע הטורבינות לתפקד. הפסקות החשמל היזומות הנובעות מכך התארכו לכדי 12 שעות ביום, במרבית האזורים, ועד 16 שעות ביום במקומות אחדים. הסכנה שבימים הקרובים תושבת תחנת הכוח של עזה כליל נותרת גבוהה. כן יש דיווחים על צניחה משמעותית באספקת החשמל המצרית ברצועת עזה, כתוצאה מהתנאים הביטחוניים העכשוויים ושיבושים בקווי החשמל במצרים.
- סגירת המנהרות הפחיתה באופן דרסטי גם את הברחתם של חומרי בניין: בשבוע האחרון נכנסו מדי יום פחות מ-100 טונות של חומרי בניין, לעומת ממוצע יומי של יותר מ-7,500 טונות (214 מטענים בקירוב) ביוני 2013, לדברי התאחדות התעשיינים הפלסטינית. המחסור הנובע מכך גרם לעליות חדות במחיריהם של חומרי בניין; מחיר המלט תפח פי שניים ויותר.
- ב-17 בספטמבר אושרה הידיעה כי ממשלת ישראל תתיר את כניסתם לעזה, מדי יום, דרך מעבר כרם שלום של 50 מטענים של חומרי בניין עבור המגזר הפרטי בעזה, בנוסף על 20 המטענים ביום שכניסתם הותרה מאז דצמבר 2012. יבוא זה החל ב-22 בספטמבר עם כניסתם של 70 מטענים (2,800 טונות בקירוב) של חומרי בניין, לרבות 40 מטעני חצץ, 20 מטעני מלט ו-10 מטעני מוטות פלדה. משרד הכלכלה הלאומית בעזה מעריך כי עזה זקוקה מדי יום לכ-6,000 טונות חצץ, 4,000 טונות מלט ו-1,500 טונות מוטות פלדה.
- הבנק העולמי ציין כי ענף הבניין אחראי ליותר מ-80 אחוזים מהצמיחה בעזה ברבע הראשון של 2013, וכי רוב חומרי הבניין הוברחו לעזה ממצרים דרך המנהרות, והזהיר לאחרונה כי "צופים כי האמצעים שנקטו לאחרונה הרשויות המצריות להפחית את פעילות המנהרות יגרמו בחודשים הבאים לירידה משמעותית בתפוקה של ענף הבניין. סביר להניח כי ירידה זו תגרום לירידה כללית בצמיחה בעזה, במיוחד לאור התפקיד החשוב שמילא ענף זה בהנעת הצמיחה בשנים האחרונות."

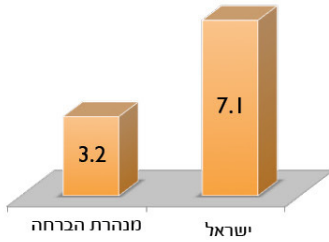

ספטמבר 2013

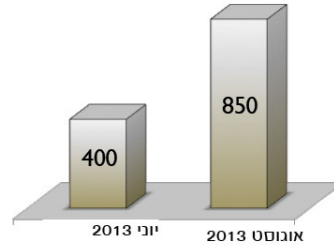
המשרד לתיאום עניינים הומניטריים מטעם האו"ם, השטח הפלסטיני הכבוש

מנהרות ברפיח

מחיר 1 ליטר דלק, על פי מקור (בשקלים)

מחיר 1 טונה מלט ממנהרות הכרחה (בשקלים)

בני אדם מחכים בתור לדלק בעזה

מנהרות ברפיח, ספטמבר 2013

רפיח

מצרים

רצועת עזה

מעבר רפיח

0 100 200 400 Meter

- מאז תחילת המשבר הנוכחי במצרים הביעו רשות המים של יישובי חוף עזה ועיריית עזה חששות בדבר מאגרי הדלק האוזלים במהירות בכ-290 מתקני מים, תברואה והיגיינה (205 בארות מים, 42 תחנות שאיבת שפכים ראשיות, 15 תחנות שאיבת שפכים משניות, ארבעה מתקנים לטיהור שפכים, עשרה מתקנים להתפלת מים ו-15 תחנות הרמת מים) ברחבי רצועת עזה. כוח המשימה לענייני מים, תברואה והיגיינה והארגונים השותפים לו מוסרים כי על פי ההערכות, הידרדרות נוספת במצב הדלק העכשווי עלולה לגרום לכך של-600,000 בני אדם ברצועת עזה לא תהיה גישה לשירותי מים ותברואה בטוחים ונאותים, כתוצאה מעלייה בהפסקות החשמל היזומות והיעדר דלק.
- בשל אספקת החשמל המוגבלת נאלצה רשות המים של יישובי חוף עזה להשתמש בגנרטורים לשעת חירום להפעלת שירותי מים ושפכים. בשבועות האחרונים נאלצה רשות המים של יישובי חוף עזה למקד את התקציב המוגבל שלה ברכישת דלק ממצרים, מאחר שמחירו זול ממחיר הדלק בישראל. אלא שבשל המחסור בדלק ומצבה הכספי הקשה, נתקלת רשות המים של יישובי חוף עזה בקשיים גם בהשגת הכמות המינימלית של דלק שתאפשר את המשך פעולתם של מתקני מים, תברואה והיגיינה. כמו כן, אם לא תועמד לרשותה בדחופות אספקת דלק נוספת, לא תוכל רשות המים של יישובי חוף עזה להפעיל 25 יחידות התפלה, וכתוצאה מכך יאלצו יותר מ-195,000 בני אדם (יותר מ-10 אחוזים מכלל אוכלוסיית עזה) לרכוש מים ממוכרים פרטיים שאינם נתונים לפיקוח. בנוסף, 150,000 בני אדם בקירוב, שנכון לעכשיו מסתמכים על 12 בארות מים המופעלות רק על ידי גנרטורים לשעת חירום, מצויים בסיכון.
- משאבות שפכים אינן מסוגלות לפעול ביעילות בשל היעדר הדלק. רשות המים של יישובי חוף עזה דיווחה כי תחנת שאיבת השפכים ברכת אבו ראשד, בג'באליה, הוצפה ב-15,000 ממ"ק של שפכים, שפוגו לבריכת לניקוז מי גשמים בקרבת מקום. מצב דומה התרחש כשבריכת ניקוז מי הגשמים בג'באליה הוצפה בשפכים ממשאבת הביוב תל זעתר. בנוסף על כך דיווחה עיריית בית חנון כי אחת מתחנות שאיבת השפכים פלטה את השפכים שלה אל שטחים פתוחים וואדיות, בשל היעדר דלק להפעלת הגנרטורים לשעת חירום המיועדים לפינוי שפכים למפעל הטיהור. מצב זה מעורר חששות כבדים לסביבה ולבריאות הציבור – השפכים יחלחלו לקרקע, יזהמו מי תהום, ומי ביוב עלולים אף להתחיל לזרום מבעד לפתחי ביוב ברחובות.
- היעדר דלק משפיע לרעה גם על כלי הרכב לאיסוף אשפה מוצקה, המשנעים מדי יום יותר מ-1,500 טונות אשפה מכל רחבי עזה למטמנות אשפה.

- שלושים (30) אחוזים מהתרופות החיוניות ו-51 אחוזים מהפריטים החד-פעמיים הרפואיים אזלו כליל מן המלאי בבית המרקחת המרכזי של משרד הבריאות בעזה. יותר ממחצית מתרופות הכימותרפיה ותרופות העיניים אזלו כליל מהמלאי. אספקה רפואית, שנתרמה על ידי גורמים בינלאומיים והועברה קודם לכן ישירות דרך מעבר רפיח, כבר אינה נכנסת בנתיב זה. על פי הדיווחים, בבתי מרקחת פרטיים בעזה קיים מלאי נמוך ביותר של תרופות חיוניות מסוימות, כגון תרופות כימותרפיות ותרופות לאפילפסיה ולמחלות עצבים ומוח, שהביקוש להן גבוה בשל המחסור בבתי החולים הממשלתיים; בית מרקחת אחד דיווח על המחסורים הגבוהים ביותר מאז 2006. עדיין לא ברור מהי ההשפעה על מאגרי התרופות הפרטיים.
- בין ה-1 ל-10 בספטמבר עברו במעבר רפיח רק 129 מטופלים. המעבר היה סגור מה-11 עד ה-18 בספטמבר, שאז נפתח מחדש באופן זמני ליומיים. ביוני, לעומת זאת, עברו במעבר רפיח כמעט 4,000 בני אדם לצורכי טיפול רפואי, עם הפניות של משרד הבריאות או בלעדית. המצב בגבול נזיל במידה קיצונית, ותנאי הנסיעה והיחס מתוארים כקשים. באוגוסט הגיעו ההפניות לטיפולים בבתי חולים בירושלים המזרחית (509 הפניות) ובבתי חולים בישראל (382 הפניות) לשיעוריהן הגבוהים ביותר מאז תחילת השנה, בעוד שההפניות למצרים דרך רפיח (113) היו הנמוכות ביותר.
- בתי החולים של משרד הבריאות מתפקדים כשירותם עתודות סולר בשיעור של 15 אחוזים בלבד – אספקה המספיקה ל-3 עד 7 ימים – להפעלת הגנרטורים של בתי החולים, שבשל תפוקתה המופחתת של תחנת הכוח של עזה הם תלויים בהם יותר מתמיד. הרשויות בפועל בעזה החלו לחלק תלושי קיצוב דלק לכלי רכב מורשים, לרבות כלי רכב של שירותי רפואת חירום ואמצעי תחבורה קריטיים אחרים של משרד הבריאות. עד עתה נמנעו

המשבר הודות לתרומות דלק קטנות מארגוני צדקה וממקורות פרטיים. בתי החולים משתמשים במנגנוני התמודדות אחרים, כמו דחיית ניתוחים אלקטיביים, על מנת לחסוך בחשמל. עם זאת, לכל הידרדרות נוספת במצב העכשווי עלולות להיות השלכות מסכנות חיים, לרבות ירידה בתפקוד של טיפול לבבי וטיפול ביילודים, דיאליזה, חדרי ניתוח, רנטגן ואמצעי אבחון אחרים, רפואה ראשונית, מתקני שרשרת קירור לחיסונים והעברת מטופלים. קיימת ציפייה מצד משרד הבריאות שארגונים בינלאומיים יספקו אספקת חירום של דלק עבור בתי החולים המרכזיים.

ביטחון תזונתי

- כתוצאה מהמחסור בחומרי בניין ובדלק, אלפי עובדים המועסקים בענפי הבניין, התובלה, הדיג והחקלאות, וכן בהברחה במנהרות, איבדו את כל הכנסתם או את חלקה.
- לפני יולי הועברו לעזה דרך המנהרות 118 טונות של דגים במוצע מדי חודש, אבל יבוא הדגים ממזרים חדל לחלוטין (גם בשל פעילותו המוגברת של חיל הים המצרי: ראו הפרק העוסק בהגנה). מחיר הדגים עלה, ומחיר החסילונים אף הוכפל. גם עונת הסרדינים עומדת להתחיל, אבל הירידה בזמינותו של דלק מצרי זול תגדיל את העלויות של הדייגים: מבין 20 כלי השיט הקטנים הדגים בעזרת רשת הקפה, שפעלו לפני המשבר הנוכחי, כעת פעילים רק חמישה. אין די אספקה של סולר בר-השגה להפעלת 6,000 הבארות החקלאיות ברחבי רצועת עזה, עובדה שתשפיע לרעה על גידול היבולים הקיימים ועל עונת השתילה והזריעה הקרובה ובאה.
- מעקב שביצעה תוכנית המזון העולמית אחר מחירי השוק מצביע על כך שמחירי מוצרי מזון נותרו עד עתה יציבים. עם זאת, בעלי מאפיות לוחצים על הרשויות בפועל בעזה להעלות את מחיר הלחם בשל הגידול בעלויות היצור, הנגרם עקב המחסור בדלק מצרי זול. תוכנית המזון העולמית מעריכה כי במקרה של סגירה מוחלטת של המנהרות, תצטרך להיות מוכנה לתת מענה לצורכיהם של 50,000-60,000 בני אדם נוספים.

חינוך

- מחסור בדלק והקיצוצים הצפויים בחשמל עלולים להביא לעצירת השאיבה בתחנות שפכים ובאספקת מי שתייה לבתי ספר. הקרן הבינלאומית של האומות המאוחדות לילדים (יוניצף), בשיתוף פעולה עם כוח המשימה למים, תברואה והיגיינה, עוקבים אחר המצב. על פי מטריצת התגובה לסיכון בתחום מים, תברואה והיגיינה, שישה מתחמי בתי ספר (ובהם כ-1,800 תלמידים) זוהו כנתונים בסיכון בשל קרבתם לתחנות שפכים.
- בשל הפגיעה שיצר המחסור בחומרי בניין, חדלה הבנייה ב-13 בתי ספר של משרד החינוך והחינוך הגבוה, וכן נדחו מכרזים וחתומות חוזים ל-26 בתי ספר חדשים נוספים. יתרה מכך, סביר להניח כי שיקומם של 76 גני ילדים שניזוקו בעת ההסלמה במעשי האיבה בנובמבר 2012 ידחה או יעוכב, ובנייתו של מבנה חדש באוניברסיטת אל אקצא חדלה. עבודת הבנייה בשמונה בתי ספר חדשים במימון הבנק הממשלתי הגרמני לפיתוח KFW נמשכת, בשל הסכם עם הרשויות הישראליות, להתיר מעבר של חומרי הבניין שלהם דרך מעבר כרם שלום.
- אספקת ריהוט לחמישה בתי ספר חדשים תלויה ועומדת בשל מחסור בחומרי גלם בעזה; כמו כן, משרד החינוך והחינוך הגבוה אינו רשאי להעביר לשישה בתי ספר בעזה ריהוט מבתי ספר מהגדה המערבית.
- גם גישת תלמידים ומורים לבתי ספר נפגעת מהיעדר תחבורה, בשל המחסור בדלק; בשל היעדר אספקת חשמל, בתי ספר רבים אינם יכולים להפעיל מתקני תברואה. בנוסף, בשל סגירתו של מעבר רפיח, כ-500 סטודנטים הרשומים באוניברסיטאות בחו"ל לא יכלו לצאת את עזה על מנת להתחיל את לימודיהם בשנה האקדמית החדשה.

הגנה

- ביולי אסר חיל הים המצרי, מנימוקים ביטחוניים, על פעילות דיג מול חופי צפון סיני, לרבות רפיח. מאז דיווחו דייגים מרפיח כי היה קשה מאוד להגיע למים מצריים, כפי שהיו רגילים בעבר, וכי חיל הים המצרי מזהיר דייגים לעיתים תכופות, בקריאה ברמקולים, לעזוב את האזור. בשבועות האחרונים נרשמו שתי תקריות אלימות במעורבות חיל הים המצרי, ששתיהן התרחשו על פי הדיווחים במי עזה.

- ב-30 באוגוסט נפצעו שני דייגים כשחיל הים המצרי פתח באש, בלא אזהרה מקדמת, על סירתם, שעל פי הדיווחים הייתה במים פלסטיניים קרוב לגבול המצרי; חמישה דייגים אחרים נעצרו ועל פי הדיווחים הואשמו בחציית הגבול הימי המצרי ונידונו על ידי בית דין צבאי לשנת מאסר. ב-14 בספטמבר ירו שתי ספינות של חיל הים המצרי על סירת דיג פלסטינית, הרסו את מנועיה וגרמו נזק לרשתות הדיג שלה. כן דווח כי חיל הים המצרי תקף את הדייגים ופצע אותם.

מימון

- השיעור הכולל של המימון להליך הפנייה המשולבת הינו 60 אחוזים, כאשר 239.2 מיליון דולרים ארה"ב מסך 400.8 מיליון הדולרים המבוקשים כבר התקבלו. מיזמים המתמקדים רק בעזה או בעזה ובגדה המערבית במשותף קיבלו יחדיו 184.1 מיליון דולרים ארה"ב מתוך 301.6 מיליון הדולרים המבוקשים (כלומר 61 אחוזים), נתון המותיר גרעון של 117.5 מיליון דולרים. רמת המימון הממוצעת לכוחות המשימה הינה 56 אחוזים, אבל רק שלושה כוחות משימה קיבלו מימון בשיעור של יותר מ-50 אחוזים, ומספר כוחות משימה סובלים מתת-מימון משמעותי. כוח המשימה לענייני מים, תברואה והיגיינה קיבל רק 26 אחוזים מהמימון המבוקש, כך שמספר התערבויות מרכזיות לטיפול באיכות מים ירודה, גישה מוגבלת למתקני שפכים ומתקני מים, תברואה והיגיינה ירודים בבתי ספר עדיין ממתונות למימון. בתחום הבריאות, היעדר מימון (49 אחוזים שהתקבלו) המשיך לגרום למחסור בתרופות ובפריטים רפואיים חד-פעמיים, וממשיך להגביל מתן שירותי בריאות, בעוד שכוח המשימה לענייני חינוך קיבל רק 31 אחוזים מהדרישות המבוקשות. בתוך כוח המשימה לענייני ביטחון תזונתי, כוחות המשימה לחקלאות ולמזומן תמורת עבודה קיבלו רק 42 ו-47 אחוזים מהמימון המבוקש, בהתאמה.

הנוסח המחייב והמלא הוא המקור בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA
http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_sitrep_2013_09_23_english.pdf